Datoteke, prijenos podataka

10/13

Rad s *Excel* datotekama

- ☐ MS *Excel* datoteke možemo čitati/pisati koristeći *OleDb Provider*
 - Data Source navodi puni put do datoteke
 - Extended Properties označava dodatna svojstva:
 - Excel 8.0 označava priključak na *Excel* datoteku verzije 8.0 nužno ga je navesti za rad s *Excel* datotekama
 - HDR=Yes označava da se u prvom retku nalaze nazivi stupaca tablice

```
"Provider=Microsoft.Jet.OLEDB.4.0;
Data Source=C:\\Projects\\podaci.xls;
Extended Properties='Excel 8.0; HDR=Yes'"
```

- ☐ Čitanje podataka iz lista (*sheet*)
 - Naziv lista navodi se u uglatim zagradama

```
OleDbCommand datotekaComm = new OleDbCommand(
    "SELECT * FROM [" + nazivLista + "]", datotekaConn);
```

- npr. "SELECT * FROM [Artikl\$]"
- \$ u nazivu lista je standardna interna oznaka Excel-a

Rad s datotekama s ograničivačem

- ☐ Tekstovne datoteke s ograničivačem (delimiter, separator)
 - ograničivač znak koji se ne smatra podatkom (zarez, razmak, tabulator, ...)
 - CSV datoteke (Comma Separated Values) ograničivač je zarez
- ☐ Čitamo koristeći *OleDb Provider*
 - DataSource navodi mapu (folder) datoteke
 - Text označava da se spajamo na tekstovnu datoteku
 - FMT=Delimited označava da se radi o formatu datoteke s ograničivačima
 - Ograničivač je standardno zarez (,)

```
"Provider=Microsoft.Jet.OLEDB.4.0;
Data Source=C:\\Projects;
Extended Properties='Text; FMT=Delimited; HDR=Yes'"
```

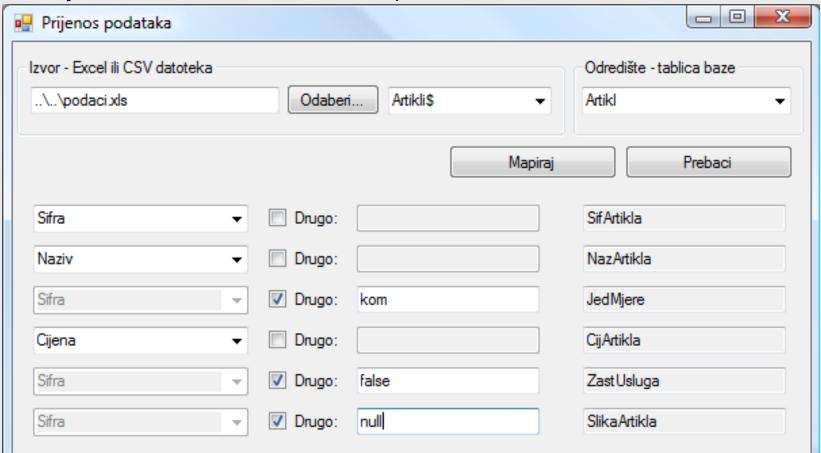
```
OleDbCommand datotekaComm = new OleDbCommand(
    "SELECT * FROM [" + nazivDatoteke + "]", datotekaConn);
```

- Schema.ini definira neki drugi ograničivač umjesto standardnog
 - mora se nalaziti u direktoriju datoteke s podacima
 - Primjer: Datoteke \ Import \ schema.ini, redak FMT=Delimited (;)

Primjer prijenosa podataka iz Excel/CSV datoteke

- Primjer: Datoteke \ Import
 - Čitanje XLS/CSV datoteke (u prvom retku su nazivi stupaca)
 - Mapiranje stupaca XLS/CSV datoteke i stupaca tablice baze podataka
 - Prijenos u odabranu tablicu baze podataka

Prilagodba ovisno o tipu datoteke ...

```
private void PostaviListove()
  string ekst = Ekstenzija(datoteka);
  if (ekst == ".xls")
    comboBoxList.Enabled = true;
    comboBoxList.DataSource = DohvatiListoveDatoteke();
    nazivLista = "[" + comboBoxList.Text + "]"; // [Artikl$]
  if (ekst == ".csv" || ekst == ".txt")
    comboBoxList.Enabled = false;
    comboBoxList.DataSource = null;
    nazivLista = datoteka; // podaci.csv
```


Dohvat naziva listova Excel datoteke

```
private List<string> DohvatiListoveDatoteke()
  List<string> listovi = new List<string>();
  try
    OtvoriDatotekaKonekciju();
    // vraća tablicu s nazivima listova Excela
    DataTable tablicaShema = datotekaConn.GetOleDbSchemaTable(
                                    OleDbSchemaGuid.Tables, null);
    foreach (DataRow row in tablicaShema.Rows)
      listovi.Add(row["TABLE NAME"].ToString());
  return listovi;
```

___|||

comboBoxList.DataSource = DohvatiListoveDatoteke();

Dohvat naziva tablica u bazi podataka

```
private List<string> DohvatiTabliceBaze()
  List<string> tablice = new List<string>();
  try {
    OtvoriSqlKonekciju();
    SqlCommand dohvatiTablice =
       new SqlCommand("SELECT table name
                       FROM INFORMATION SCHEMA. Tables
                       WHERE table type = 'BASE TABLE'", sqlConn);
    SqlDataReader tabliceReader = dohvatiTablice.ExecuteReader();
    while (tabliceReader.Read())
      tablice.Add(tabliceReader[0].ToString());
  return tablice;
```

comboBoxTablice.DataSource = DohvatiTabliceBaze();

Kontrole za mapiranje

```
private void PostaviMapiranje()
 // dodajemo user kontrole za svaki stupac tablice u bazi podataka
 int y = 110;
 for (int i = 0; i < dt.Columns.Count; i++)</pre>
   UserControlMapiranje mapiranje = new UserControlMapiranje();
   mapiranje.ComboBindingContext = new BindingContext();
   mapiranje.Name = "kontrolaMapiranje";
   mapiranje.Location = new Point(0, y);
   y += 30; // prored
   // ako je stupac auto increment (identity), ne dopustamo editiranje
   if (dt.Columns[i].AutoIncrement) mapiranje.Onemoguci();
   this.Controls.Add(mapiranje);
 buttonPrebaci.Enabled = true;
```


Prijenos podataka iz datoteke u tablicu

```
private void PrebaciPodatke() {
  while (datotekaReader.Read()) // za svaki zapis datoteke ...
    // ... prikupimo vrijednosti
    stupciMapirani = DohvatiVrijednosti(datotekaReader);
                                                             ППГ
    // sastavljamo select upit (po primarnom kljucu)
    adapter.SelectCommand.CommandText =
                                 SelectPoKljucu(stupciMapirani);
    dt.Clear();
    adapter.Fill(dt); // punimo DataTable selektiranim retkom
    if (dt.Rows.Count == 0) // ako zapis ne postoji u BP
      DataTableInsert(stupciMapirani); // dodajemo novi
    else // inače ažuriramo postojeći
      DataTableUpdate(stupciMapirani);
    // proslijedimo promjene u bazu podataka
    adapter. Update (dt);
```

Formiranje zapisa

```
private List<string> DohvatiVrijednosti(OleDbDataReader reader)
  List<string> vrijednosti = new List<string>();
  try
    Control[] kontrole =
         this.Controls.Find("kontrolaMapiranje", false);
    foreach (Control kontrola in kontrole)
      UserControlMapiranje k = (UserControlMapiranje) kontrola;
      if (k.OstaloChecked)
        vrijednosti.Add(k.OstaloText);
      else
        vrijednosti.Add(reader[k.ComboText].ToString());
  return vrijednosti;
```

Dodavanje/ažuriranje zapisa

```
// umetanje novog zapisa
private void DataTableInsert(List<string> vrijednosti)
...

DataRow dr = dt.NewRow();
for (int i = 0; i < vrijednosti.Count; i++) {
   if (vrijednosti[i] == "null") {
      dr[i] = DBNull.Value;
   } else {
      dr[i] = vrijednosti[i];
   }
}
dt.Rows.Add(dr);</pre>
```

```
// ažuriranje vrijednosti zapisa dohvaćenog po primarnom ključu
private void DataTableUpdate(List<string> vrijednosti)
...

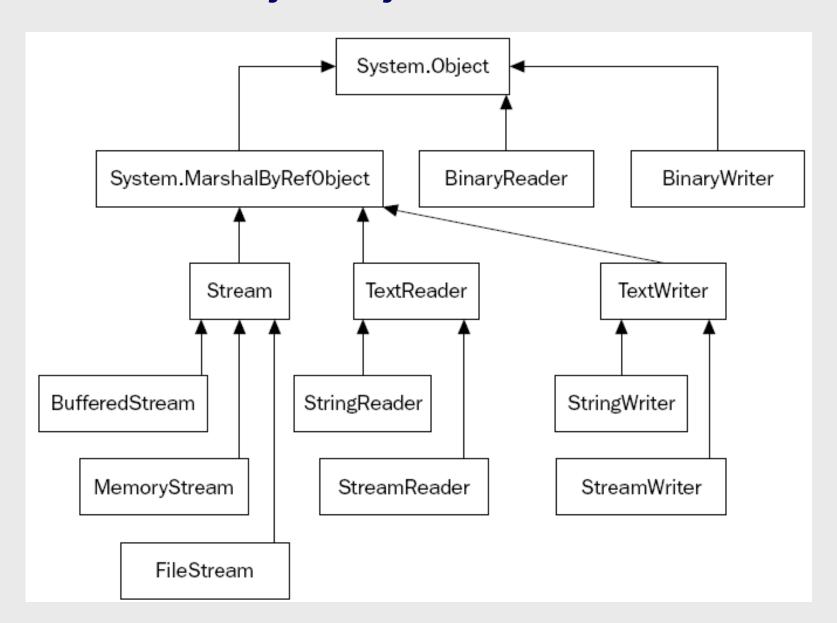
for (int i = 0; i < vrijednosti.Count; i++) {
   if (!dt.Columns[i].AutoIncrement) {
     if (vrijednosti[i] == "null") {
        dt.Rows[0][i] = DBNull.Value;
     } else {
        dt.Rows[0][i] = vrijednosti[i];
     }
}</pre>
```

Prostor imena System.IO

- ☐ Ulaz i izlaz (Input/Output tj. I/O) odnose se na postupke čitanja i pisanja podatka putem I/O tokova (*streams*)
 - Članovi System.IO prostora imena koriste se za te postupke
- Razredi ovog prostora imena mogu se podijeliti u tri skupine
 - Razredi za čitanje i pisanje okteta (*bytes*)
 - Razredi za čitanje i pisanje znakova (*character*)
 - Razredi za čitanje i pisanje binarnih podataka
- □ Odluka koji od razreda koristiti ovisi o vrsti podataka

Hijerarhija razreda

Razred Stream

- □ Razred Stream je apstraktni razred iz kojeg su izvedeni razredi BufferedStream, <u>FileStream</u> i MemoryStream te neki rjeđe korišteni
- □ Tok (*stream*) je apstrakcija niza bajtova (npr. datoteka, U/I jedinica, TCP/IP priključnica, međuprocesni komunikacijski cjevovod, ...)
- Na tokove se odnose tri osnovne operacije:
 - Čitanje prijenos podataka iz toka u neku strukturu podataka
 - Zapisivanje prijenos podataka iz neke strukture podataka u tok
 - Pozicioniranje tok može podržavati pozicioniranje po toku (seeking), ovisno o svojstvima toka (npr. pri mrežnoj komunikaciji pozicioniranje uglavnom nema smisla)
- □ lako se ne može izravno instancirati objekt razreda *Stream*, postoje postupci koji vraćaju referencu na *Stream* objekt
 - Primjer: System.Windows.Forms.OpenFileDialog.OpenFile

Neki od članova razreda Stream

□ Apstraktna svojstva

- bool CanRead true ukoliko se iz toka može čitati
- bool CanSeek true ukoliko tok podržava pomicanje (seek)
- bool CanWrite true ukoliko se u tok može pisati
- long Length duljina toka u bajtovima
- long Position vraća ili postavlja trenutnu poziciju u toku

□ Apstraktni postupci

- void Close() zatvara tok i oslobađa njime zauzete resurse
- void Flush() zapisuje sadržaj međuspremnika na pripadnu jedinicu
- int Read(byte[] buffer, int offset, int count)
 - čita podatke iz toka i pomiče trenutnu poziciju unutar toka
- void Write(byte[] buffer, int offset, int count)
 - zapisuje podatke u tok i pomiče trenutnu poziciju unutar toka

□ Virtualni postupci

- int ReadByte()
- void WriteByte(byte value)

Razred FileStream

- ☐ FileStream razred služi za rad s datotekama
- Najčešće korišteni konstruktori:

FileStream(string filename, FileMode mode)

FileStream(string filename, FileMode mode, FileAccess how)

□ how može imati sljedeće vrijednosti:

FileAccess.Read, FileAccess.Write, FileAccess.ReadWrite

□ mode može imati sljedeće vrijednosti:

FileMode. Append Podaci se nadodaju na kraj datoteke.

FileMode.Create Kreira se nova izlazna datoteka. Postojeća s

istim imenom bit će uništena.

FileMode.CreateNew Kreira novu izlaznu datoteku. Datoteka ne smije

već postojati.

FileMode.Open Otvara postojeću datoteku.

FileMode.OpenOrCreate Otvara datoteku ako postoji, inače kreira novu.

FileMode. Truncate Otvara postojeću datoteku i odbacuje prethodno

postojeći sadržaj (postavlja duljinu na 0).

Razred FileStream (nastavak)

☐ Iznimke koje se mogu pojaviti pri pozivu konstruktora FileStream:

- FileNotFoundException
- IOException
- ArgumentNullException
- ArgumentException
- SecurityException
- DirectoryNotFoundException

- ako datoteka ne postoji ako se dogodi pogreška pri otvaranju ako je ime datoteke null
- ako je *mode* parametar neispravan nedostatak prava željenog pristupa
- zadani direktorij nije valjan

Primjer kopiranja datoteka

□ Otvaranje datoteke

```
FileStream fin = new FileStream(args[0], FileMode.Open);
FileStream fout = new FileStream(args[1], FileMode.Create);
```

☐ Kopiranje datoteka

```
while((i = fin.ReadByte()) != -1) fout.WriteByte((byte)i);
```

Čitanje više bajtova odjednom

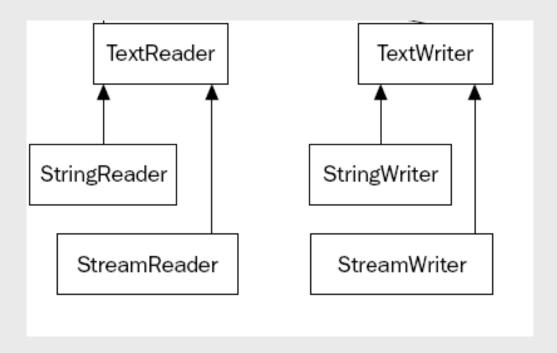
```
int bufSize = 10;
byte[] buf = new byte[bufSize];
while((i = fin.Read(buf,0,bufSize)) > 0)
  fout.Write(buf,0,i);
```

■ Zatvaranje datoteke

```
fin.Close();
fout.Close();
```

Znakovni ulaz i izlaz

- Razredi za čitanje i zapisivanje slijednih znakova u datoteke, ali i nizove znakova izvedeni su iz razreda:
 - TextReader apstraktni razred koji čita slijedni niz znakova
 - TextWriter apstraktni razred koji piše slijedni niz znakova

Primjeri StreamReader i StreamWriter

☐ Prednost pred čitanjem bajtova: izravan rad s *Unicode* znakovima

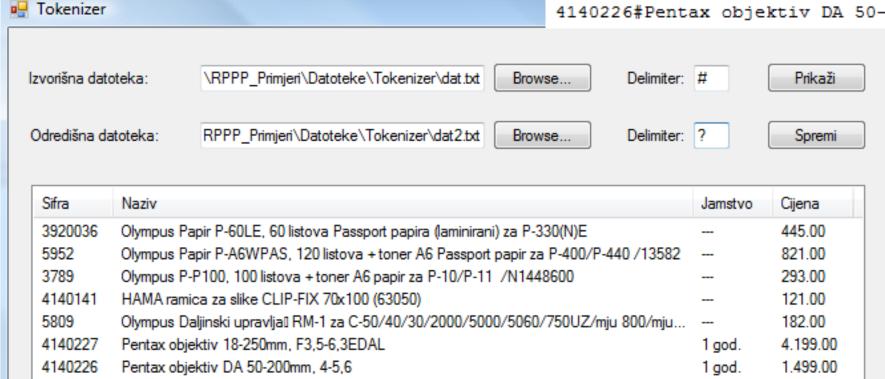
- Najčešće korišteni konstruktori:
 - StreamWriter(Stream stream), StreamWriter(String dat)
 - StreamReader (Stream stream), StreamReader (String dat)
- Postupci za čitanje iz datoteke:
 - int Read() čita znak, vraća -1 kada nema što čitati
 - int Read(char[] buffer, int offset, int numChars)
 - int ReadBlock(char[] buffer, int offset, int numChars)
 - string ReadLine() // vraća null za dosegnut kraj
 datoteke
 - string ReadToEnd()
- Postupci za pisanje u datoteku:
 - void Write (type value) // Write (string), Write (int)
 - void WriteLine(type value) // koristi ToString +"\n"

Primjer datoteke s ograničivačem

- - Učitavanje vrijednosti iz datoteke s ograničivačem, korištenjem StreamReader
 - Spremanje u novu datoteku s novim ograničivačem, korištenjem StreamWriter

Sifra#Naziv#Jamstvo#Cijena
3920036#Olympus Papir P-60LE, 60
5952#Olympus Papir P-A6WPAS, 120
3789#Olympus P-P100, 100 listova
4140141#HAMA ramica za slike CLI
5809#Olympus Daljinski upravljaź
4140227#Pentax objektiv 18-250mm
4140226#Pentax objektiv DA 50-20

Primjer datoteke s ograničivačem

Čitanje datoteke i odvajanje vrijednosti

```
StreamReader reader = new StreamReader(nazivDatoteke);
while ((redak = reader.ReadLine()) != null)
{
   string lista = redak.Split(new char[] { delimiter });
   for (int i = 0; i < lista.Length; i++) ...
}
reader.Close();</pre>
```

☐ Pisanje u novu datoteku s novim ograničivačem

```
StreamWriter writer = new StreamWriter(nazivDatoteke);
for (int i = 0; i < listViewPodaci.Items.Count; i++)
{
   string redak = listViewPodaci.Items[i].Text;
   for (int j = 1; j < listViewPodaci.Items[i].SubItems.Count; j++)
      redak += delimiter + listViewPodaci.Items[i].SubItems[j].Text;
   writer.WriteLine(redak);
}
writer.Close();</pre>
```

Preddefinirani tokovi

- □ Postoje tri preddefinirana znakovna toka
 - Console.In (vraća objekt tipa TextReader)
 - Console.Out (vraća objekt tipa TextWriter)
 - Console.Error (vraća objekt tipa TextWriter)
- □ Predefinirani tokovi mogu se preusmjeriti na bilo koji kompatibilni
 U/I uređaj ili datoteku sljedećim postupcima
 - znakovima < ili > u komandnoj liniji ukoliko to podržava OS
 - nekim od postupaka:

```
static void SetIn(TextReader input);
static void SetOut(TextWriter output);
static void SetError(TextWriter output);
```


Binarne datoteke

- ☐ Za čitanje i zapisivanje ugrađenih C# tipova podataka u binarnom formatu koristimo razrede BinaryReader i BinaryWriter
- Najčešće korišteni konstruktori su:

```
BinaryWriter(Stream outputStream)
BinaryReader(Stream inputStream)
```

□ Postupak void Write (tip val) kao parametar može primiti jedan od sljedećih tipova podataka:

```
sbyte,byte[],bool,short,ushort,int,uint,long,ulong,
float,double,char,char[],string
```

- ☐ BinaryReader definira postupke čitanja za svaki ugrađeni tip
- ☐ BinaryReader također definira i sljedeće Read postupke:

```
int Read(byte[] buf, int offset, int num)
int Read(char[] buf, int offset, int num)
```


BinaryReader postupci za čitanje

□ Postupci za čitanje pojedinog ugrađenog tipa podatka

```
bool ReadBoolean()
byte ReadByte()
sbyte ReadSByte()
byte[] ReadBytes(int num)
char ReadChar()
char[] ReadChars(int num)
double ReadDouble()
float ReadSingle()
short ReadInt16()
int ReadInt32()
long ReadInt64()
ushort ReadUInt16()
uint ReadUInt32()
ulong ReadUint64()
string ReadString() // samo za stringove pisane s BinaryWriter
```

☐ Svi postupci bacaju iznimku EndOfStreamException ako je dosegnut kraj datoteke.

Primjer binarne datoteke

```
string artikl; // naziv artikla
int kolicina; // količina na skladištu
double cijena; // jedinična cijena
BinaryWriter bout = new BinaryWriter(new
FileStream("zaliha.dat", FileMode.Create));
// pisanje jednog zapisa
bout.Write("Cekic");
bout.Write(10);
bout.Write(3.95);
// čitanje jednog zapisa
artikl = bin.ReadString();
kolicina = bin.ReadInt32();
cijena = bin.ReadDouble();
```

MemoryStream, StringReader, StringWriter

- ☐ Ponekad je korisno čitati ili pisati u neko polje ili string, a ne direktno u neku datoteku na disku.
- ☐ MemoryStream je izveden iz razreda Stream i koristi polje bajtova za U/I - jedan od konstruktora je:
 - MemoryStream(byte[] *buf*)
- ☐ Ukoliko je umjesto polja bajtova potrebno koristiti string, mogu se upotrijebiti StringReader i StringWriter konstruktori su:
 - StringReader(string str) implementira TextReader koji čita string
 - StringWriter() implementira TextWriter, a tekst sprema u automatski kreirani StringBuilder
- ☐ Sadržaj pohranjen u StringWriter može se dobiti s ToString()

Primjer StringReader, StringWriter

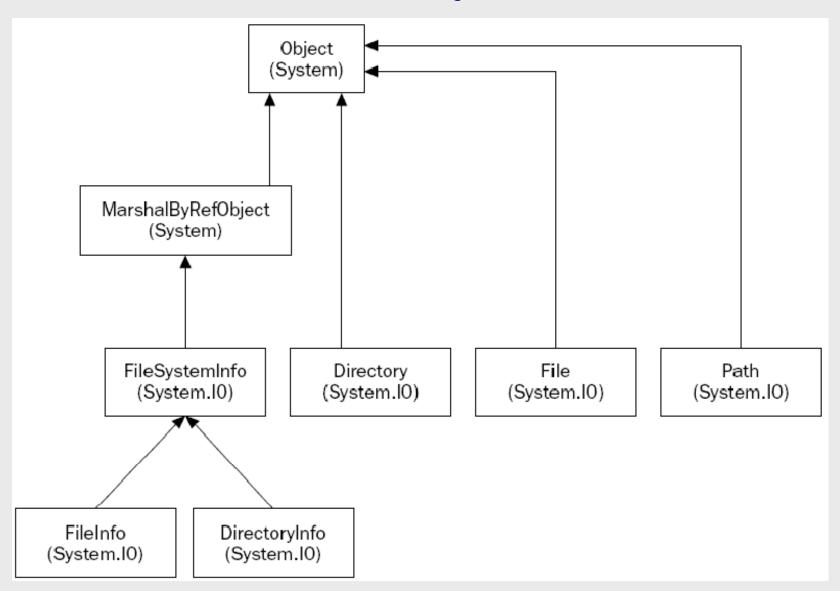
```
// instanciranje pisača
StringWriter strwtr = new StringWriter();
// pisanje "na string"
for (int i=0; i < 10; i++)
  strwtr.WriteLine("Redak: " + i);
// sadržaj pisača
Console.WriteLine (strwtr.ToString());
// instanciranje čitača
StringReader strrdr =
  new StringReader(strwtr.ToString());
  // mogli smo ga i instancirati s podacima
  // new StringReader("prvi\ndrugi\ntreci\n");
// čitanje "iz stringa"
string str;
while((str = strrdr.ReadLine()) != null)
Console.WriteLine(str);
```

Direktne datoteke

- ☐ Za pozicioniranje unutar datoteke koristi se postupak:
 - long Seek (long *newPos*, SeekOrigin *origin*)
 - newPos predstavlja novu poziciju (u bajtovima) pokazivača na datoteku na lokaciju zadanu s origin
 - origin može imati sljedeće vrijednosti:
 - SeekOrigin.Begin pozicioniranje od početka datoteke
 - SeekOrigin.Current pozicioniranje od trenutne lokacije
 - SeekOrigin.End pozicioniranje od kraja datoteke

□ Primjer:

Razredi *DirectoryInfo* i *FileInfo*

Razredi *DirectoryInfo* i *FileInfo*

- ☐ Apstraktni razred System.IO.FileSystemInfo
 - Bazni razred za razrede DirectoryInfo i FileInfo
 - FileSystemInfo sadrži i sljedeće članove:

Attributes Vraća ili postavlja FileAttributes kolekciju (enumeraciju) s

atributima datoteke (skrivena, normalna, jedinica, ...)

CreationTime Vraća vrijeme stvaranja datoteke

Exists Postoji li zadana datoteka

Extension Vraća string koji predstavlja ekstenziju datoteke

FullName Potpuni naziv (apsolutni) datoteke

LastAccessTime Vraća ili postavlja vrijeme zadnjeg pristupa datoteci

LastWriteTime Vraća ili postavlja vrijeme zadnjeg zapisivanja u datoteku

Delete Briše datoteku

Refresh Osvježava stanje datoteke

- Napomena: direktorij je također "datoteka"
- ☐ FileAttributes enumeracija ima (između ostalog) sljedeće članove:
 - Archive, Directory, Hidden, Normal, ReadOnly, System

Razred DirectoryInfo

□ Razred DirectoryInfo - stvaranje, premještanje
 (preimenovanje) i iteraciju (enumeraciju) kroz (pod)direktorije
 □ Neki članovi razreda DirectoryInfo

Parent Vraća nad-direktorija

Root Vraća osnovni (root) dio direktorija (u stvari naziv diska)

Create Stvara direktorij

CreateSubDirectory Stvara poddirektorij (ili više poddirektorija)

GetDirectories Vraća polje objekata tipa DirectoryInfo koje odgovara poddirektorijima

GetFiles Vraća polje objekata tipa FileInfo koje odgovara datotekama u tom

direktoriju

MoveTo Premješta direktorij predstavljen instancom objekta na drugo mjesto

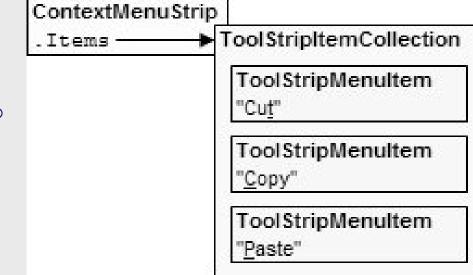
□ Primjer uporabe

Izbornik zavisan o kontekstu

- □ ContextMenuStrip
 - izbornik zavisan o kontekstu (brzi izbornik, skočni izbornik, izbornik prečice)
 - sadrži kolekciju Items tipa ToolStripItemCollection
 - može imati hijerarhiju opcija ali nema horizontalnu početnu komponentu
- ☐ Forma / kontrola ima najviše jedan izbornik zavisan o kontekstu
 - ContextMenuStrip svojstvo forme / kontrole

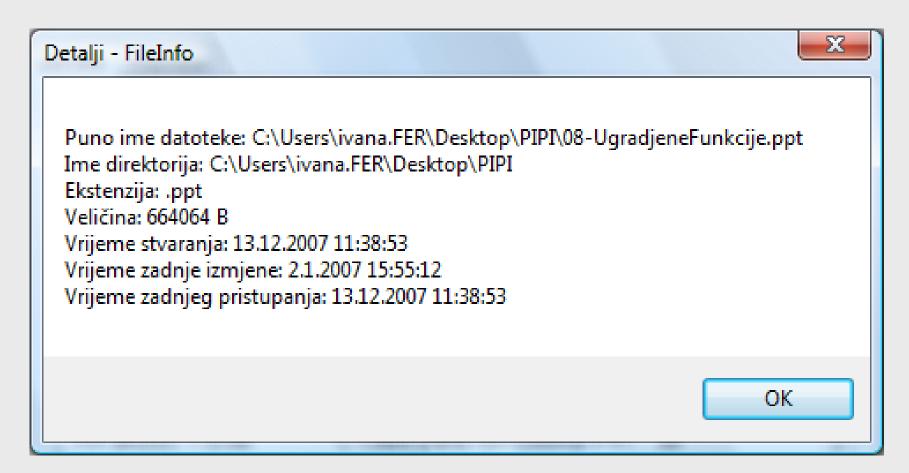
- □ Primjer: ☐ GUI\ListaDatoteka

Primjer izlista datoteka

- □ Primjer: ☐ GUI\ListaDatoteka
 - Prikaz datoteka/direktorija u ListView i TreeView kontroli
 - Desni klik na element u *ListView* detalji o odabranom elementu

Rekurzivni prikaz datoteka

□ Primjer: ☐ GUI\ListaDatoteka – Form1.cs

```
private void PrikaziDokumenteListView(string imeDirektorija)
  DirectoryInfo directoryInfo =
                          new DirectoryInfo(imeDirektorija);
 FileSystemInfo[] listFiles =
                         directoryInfo.GetFileSystemInfos();
  foreach (FileSystemInfo fileSystemInfo in listFiles)
    if (fileSystemInfo is FileInfo)
      ListViewItem listItem =
         new ListViewItem(fileSystemInfo.Name);
    } else if (fileSystemInfo is DirectoryInfo)
      PrikaziDokumenteListView(fileSystemInfo.FullName);
```

Svojstva datoteka

☐ Prikaz informacija o odabranoj datoteci

```
FileInfo datoteka = new FileInfo(oznaceniItem.SubItems[1].Text
                  + "\\" + oznaceniItem.Text);
string detalji =
"Puno ime datoteke: " + datoteka.FullName + "\n"
+ "Ime direktorija: " + datoteka.DirectoryName + "\n"
+ "Ekstenzija: " + datoteka.Extension + "\n"
+ "Veličina: " + datoteka.Length + " B\n"
+ "Vrijeme stvaranja: " + datoteka.CreationTime + "\n"
+ "Vrijeme zadnje izmjene: " + datoteka.LastWriteTime + "\n"
+ "Vrijeme zadnjeg pristupanja: " + datoteka.LastAccessTime
```

☐ Implementacija desnog klika na element liste

- Primjer: listView1 MouseDown
- dohvat koordinata, contextMenuStrip.Show

36

Zadaci za vježbu

- Napisati aplikaciju koja binarno uspoređuje dvije datoteke
- Napisati aplikaciju za grupni (batch) uvoz slike
 - Id artikla i naziv slike (put do slike) zadani su u opisnoj datoteci.
 - Treba pročitati datoteku te ažurirati artikle.

Zadaci za vježbu

□ Napisati aplikaciju za prijenos podataka iz *Excel* datoteke u bazu podataka *Firma*. Izvorni podaci su:

	Α	В	С	D	E	F
Į	ImeOsobe	PrezimeOsobe	JMBG	AdrPartnera	NazMjestaPartnera	PostBrMjestaPartnera
	Biljana	Ljubešić	1001971330031	Borovik 10	Zagreb	10000
1	Vladimir	Linke	0603941330092	Tržnica Utrine	Zagreb	10000

G	Н	T.
Adrisporuke	NazMjestalsporuke	PostBrMjestalsporuke
Borovik 10	Zagreb	10000
Dalmmatinska 2	Zagreb	10000

- ☐ AdrPartnera, AdrIsporuke, te pripadni IdMjestaPartnera i IdMjestaIsporuke (pročitani iz tablice Mjesto na temelju NazMjesta i PostBrMjesta) treba kopirati u tablicu Partner.
- ☐ IdPartnera je identity, a TipPartnera 'O'.
- ☐ ImeOsobe, PrezimeOsobe i JMBG trebaju biti prebačeni u tablicu Osoba (IdOsobe treba biti jednak IdPartner)

XML

XML

- ☐ XML eXtensible Markup Language
 - Jezik koji omogućuje logičko strukturiranje podataka
 - Općenita specifikacija jezika za opisivanje podataka
 - sintaksa i gramatika za izradu Document Type Definitions (DTD)
 - standard definiran od strane World Wide Web Consortium (W3C)
 - http://www.w3.org/TR/2000/REC-xml-20001006
 - Struktura i podaci pohranjeni u obliku teksta

■ Metapodaci

- podaci koji opisuju druge podatke, podaci sa semantikom
- za definiranje podatkovnih struktura koriste se oznake (*tags*) slično HTML
 - XML izgleda slično HTML ali nije HTML!
- opisuju se samo podaci ali ne i način njihovog prikaza
- ☐ Primjer: ☐ADO \ DokumentStavka DataSetDokumentStavka.xsd
 - pogled u dizajneru i pogled u uređivaču teksta

XML oznake

- ☐ Standardne oznake
 - početak <oznaka>
 - završetak </oznaka>
 ili />
 - prazni element <oznaka/>
- □ Elementi
 - mogu gnijezditi druge elemente, ali smije postojati samo jedan korijen
 - mogu imati pridružene atribute
 - mogu, a ne moraju, imati vrijednosti
- Atributi
 - svojstva elemenata
- XML razlikuje velika i mala slova u nazivima elemenata!

- Posebne oznake
 - Deklaracija dokumenta: <?xml ... ?>
 - Komentar: <!-- opaska -->
 - Document type declaration (DTD):
 - <! DOCTYPE [...]>
 - Definition of document elements in an Internal DTD:
 - <!ELEMENT >, <!ATTLIST>, etc.

□ Kako nastane XML (datoteka) ?

Primjena XML

- Definiranje .NET skupova podataka (*DataSet*)
- Rezultati web servisa, npr. http://www.webservicex.net/globalweather.asmx
- Prijenos podataka, npr. http://www.pbz.hr/ExchangeRateList/?lang=hr
- Dokumentiranje programa
- ...
- □ SQL naredba koja vraća rezultat u XML formatu
 - SELECT ... FOR XML mode [, XMLDATA] [, ELEMENTS][, BINARY BASE64]
 - mode:
 - RAW (generički redak),
 - AUTO (redak tablice),
 - EXPLICIT (specifikacija za ugniježdene zavisne podatke)
 - XMLDATA rezultat sadrži shemu podataka i podatke
 - ELEMENTS stupci se tretiraju kao podelementi, a ne kao atributi XML čvorova, može se koristiti samo uz AUTO
 - BINARY BASE64 binarni podaci su BASE64 kodirani
- ☐ FOR XML se ne može koristiti u podupitima!

Jednostavni SQL upiti s FOR XML modifikatorom

☐ SELECT * FROM Mjesto FOR XML AUTO

```
<mjesto IdMjesta="132" OznDrzave="HR" NazMjesta="Bast"
PostBrMjesta="21320" PostNazMjesta="Baška Voda" />
<mjesto IdMjesta="133" OznDrzave="HR" NazMjesta="Bastajski
Brđani" PostBrMjesta="43531" PostNazMjesta="Veliki Bastaji" />
...
```

☐ SELECT * FROM Mjesto FOR XML RAW

```
<row IdMjesta="132" OznDrzave="HR" NazMjesta="Bast"
PostBrMjesta="21320" PostNazMjesta="Baška Voda" />
<row IdMjesta="133" OznDrzave="HR" NazMjesta="Bastajski Brđani"
PostBrMjesta="43531" PostNazMjesta="Veliki Bastaji" />
...
```

Ugniježdeni elementi u rezultatu spojnog upita

☐ SELECT * FROM Drzava INNER JOIN Mjesto
ON Drzava.OznDrzave=Mjesto.OznDrzave FOR XML AUTO

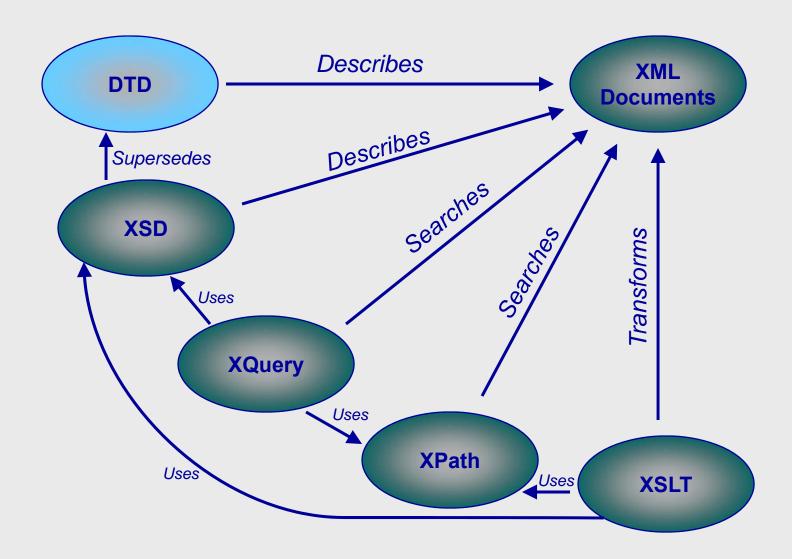
Primjer rezultata sa shemom podataka i podacima

☐ SELECT * FROM Mjesto FOR XML AUTO, XMLDATA, ELEMENTS

```
<Schema name="Schema2" xmlns="urn:schemas-microsoft-com:xml-</pre>
data" xmlns:dt="urn:schemas-microsoft-com:datatypes">
  <ElementType name="mjesto" content="textOnly" model="closed"</pre>
order="many">
    <element type="IdMjesta" />
    <element type="OznDrzave" />
 </ElementType>
  <ElementType name="IdMjesta" ... dt:type="i4" />
  <ElementType name="OznDrzave" ... dt:type="string" />
</Schema>
<mjesto xmlns="x-schema:#Schema2">
  <IdMjesta>132</IdMjesta>
  <OznDrzave>HR</OznDrzave>
  <NazMjesta>Bast</NazMjesta>
</mjesto>
```


Vrste XML dokumenata

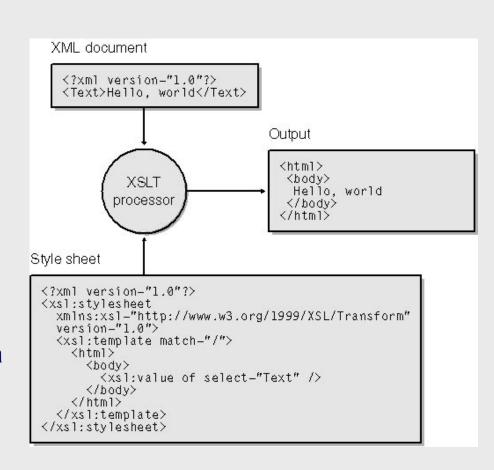

Obrada XML dokumenata

■ XSD - XML schema

- jezik za opisivanje podataka s vlastitom sintaksom i gramatikom
- za opisivanje podataka koristi se XML→ alternativa DTD
- □ XPath jezik za adresiranje dijelova XML dokumenta
 - omogućuje selekciju čvorova u XML dokumentu
 - koristi se notacija slična onoj za definiranje URL
- □ XSL Extensible Stylesheet Language
 - jezik za definiranje popisa stilova
- XSLT XSL Transformations
 - jezik za transformaciju XML dokumenata
 - XML programski jezik ima pravila, izračunava izraze itd.

Jednostavni tipovi podataka

- ☐ Jednostavni : <simpleType>
 - deklaracija
 - <simpleType name = "FirstName" type = "string"/>
 - ne mogu sadržavati pod-elemente ili atribute
 - mogu deklarirati ograničenja
 - minLength, maxLength, Length, etc
 - mogu se koristiti kao osnovni tipovi za složene tipove

□ Primjer

Složeni tipovi podataka

□ Složeni: <complexType>

- zasnivaju se na jednostavnim tipovima ili na postojećim složenim tipovima
- mogu deklarirati elemente ili reference elemenata
- mogu deklarirati atribute ili reference na grupe podataka

```
<complexType name= "Partner">
  <sequence>
    <element name= "Naziv" type="Name" />
    <element name= "Adresa" type="Address" />
 </sequence>
</complexType>
<complexType name="Address">
  <sequence>
     <element name="Ulica" type="string" />
     <element name="Mjesto" type="string" />
     <element name="Posta" type="string" />
  </sequence>
</complexType>
```

Kreiranje XML sheme u Visual Studio .NET

- ☐ Kreiranje XML sheme u Visual Studio .NET
 - dodavanje sheme: Project / Add New Item / XML Schema
 - uređivanje sheme: desni klik, Open ili View
 - dodavanje čvorova (Element, Key, Relation, ..)
 - Server Explorer / Data Connections / Connection / Tables / drag&drop
 - ToolBox / drag&drop
 - Schema Designer / Add ...

Prostor imena System.Xml

System. Xml

. Xsl

EntityHandling Formatting

NameTable

ReadState

TreePosition

Validation

WriteState

XmlAttribute

XmlAttributeCollection

XmlCDataSection

XmlCharacterData

. XPath

XmlCharType

XmlComment

XmlConvert

XmlDataDocument

XmlDeclaration

XmlDocument

XmlDocumentFragment

XmlDocumentType

XmlElement

XmlEntity

XmlEntityReference

XmlNamedNodeMap

. Seri al i zati on . Schema

XmlNode

XmlNodeReader

XmlNodeType

XmlNotation

XmlReader

XmlSpace

XmlText

XmlTextReader

XmlTextWriter

XmlUrlResolver

XmlWhitespace

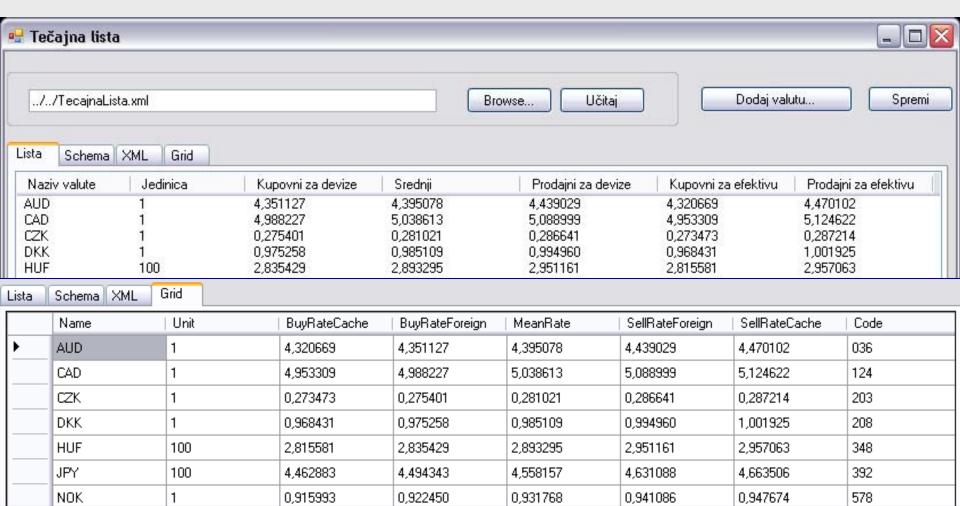
XmlWriter

• • •

Primjer: Tečajna lista

- Primjer: Datoteke \ TecajnaLista
 - ulazna datoteka TecajnaLista.xml
 - podaci preuzeti s http://www.pbz.hr/ExchangeRateList/?lang=hr

Razredi XMLDocument i XMLNode

☐ Neki postupci XMLDocument

- AppendChild, RemoveChild, ReplaceChild rukovanje čvorovima
- CreateAttribute kreira atribut
- CreateElement kreira element
- CreateComment kreira komentar
- CreateNode kreira instancu razreda XMLNode
- Load učitava XML tekst iz navedenog Stream, TextReader ili XMLReader
- Save sprema sadržaj na navedenu lokaciju
- GetElementsByTagName vraća listu čvorova po zadanoj oznaci
- SelectNodes, SelectSingleNode traženje čvorova XPath izrazom

☐ Neki postupci XMLNode

■ AppendChild, InsertAfter, InsertBefore - rukovanje čvorovima

□ Neka svojstva XMLNode

- FirstChild, LastChild prvo i zadnje dijete
- NextSibling, PreviousSibling slijedeći i prethodni čvor
- InnerText vrijednost čvora i njegove djece

Primjer čitanja XML dokumenta

□ Primjer: □ Datoteke \ TecajnaLista

```
listView1.Items.Clear();
XmlDocument tecajnaLista = new XmlDocument();
tecajnaLista.Load(imeDatoteke);
XmlNodeList listaValuta =
       tecajnaLista. GetElementsByTagName ("Currency");
foreach (XmlNode cvor in listaValuta)
  XmlElement valuta = (XmlElement) cvor;
  XmlNode nazivValute = valuta.GetElementsByTagName("Name")[0];
  ListViewItem item = new ListViewItem(nazivValute.InnerText);
  listView1. Items. Add (item);
```


Primjer čitanja XML dokumenta - alternativa

□ Primjer: □ Datoteke \ TecajnaLista

```
listView1.Items.Clear();
XmlDocument tecajnaLista = new XmlDocument();
tecajnaLista.Load(imeDatoteke);
XmlNodeList listaValuta =
       tecajnaLista. GetElementsByTagName ("Currency");
foreach (XmlNode cvor in listaValuta)
  item = null;
  foreach (XmlNode el in cvor.ChildNodes)
    if (item == null)
      item = new ListViewItem(el.InnerText);
    else
      item.SubItems.Add(el.InnerText);
  listView1. Items. Add (item);
```

Kreiranje XML elementa

```
private XmlElement NewElement(
  XmlDocument xmlDokument, string nazivElementa, string text)
  XmlElement xmlElement = xmlDokument.CreateElement(nazivElementa);
  XmlText xmlText = xmlDokument.CreateTextNode(text);
  xmlElement.AppendChild(xmlText);
  return xmlElement;
                                                                      🖳 Dodavanje nove valute
XmlElement nazivValute
                                             Naziv valute:
                                                          HBK
  = NewElement(tecajnaLista,
                                             Jedinica:
  "Name", textBoxNaziv.Text);
                                             Kupovni za efektivu:
                                             Kupovni za devize:
                                             Srednji:
                                             Prodajni za devize:
                                             Prodajni za efektivu:
                                                              Dodai
```

Rukovanje strukturom XML dokumenta

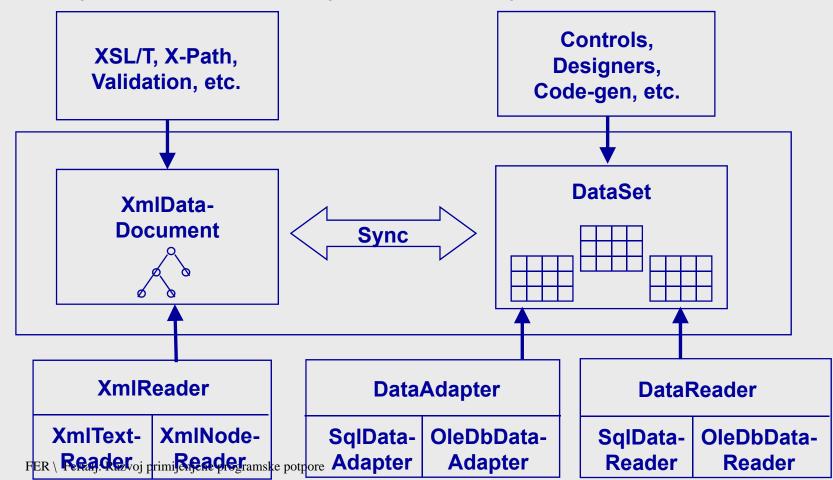
□ Primjer: □ Datoteke \ TecajnaLista – FormDodajValutu

```
private void buttonDodaj Click(object sender, EventArgs e)
 XmlDocument tecajnaLista = new XmlDocument();
  tecajnaLista.Load(imeDatoteke);
 XmlElement novaValuta = tecajnaLista.CreateElement("Currency");
 XmlElement nazivValute
      = NewElement(tecajnaLista, "Name", textBoxNaziv.Text);
 XmlElement jedinica
      = NewElement(tecajnaLista, "Unit", textBoxJedinica.Text);
 novaValuta.AppendChild(nazivValute);
 novaValuta.AppendChild(jedinica);
  tecajnaLista.DocumentElement.FirstChild.AppendChild(novaValuta);
 tecajnaLista.Save(imeDatoteke);
```


XML i DataSet

- □ Razred XmlDataDocument omogućuje čitav XML dokument u memoriji računala koji se može koristiti kao DataSet
 - Izveden iz razreda *XmlNode*,
 - Svojstvo DataSet relacijska reprezentacija podataka u dokumentu

DataSet postupci za rad s XML-om

- ☐ ReadXMLSchema učitava definiciju iz XSD sheme ili iz XML-a
 - ReadXMLSchema(stream) // string, TextReader, XmlReader
- ☐ ReadXML učitava XML podatke u DataSet
 - ReadXML(stream, XmlReadMode)
 - XmlReadMode Auto, ReadSchema, IgnoreSchema, InferSchema, DiffGram, Fragment
- ☐ WriteXMLSchema zapisuje XML shemu
 - WriteXMLSchema(stream) // string, TextReader, XmlReader...
- WriteXML zapisuje podatke
 - WriteXML(stream, XmlWriteMode)
 - XmlWriteMode IgnoreSchema, WriteSchema, DiffGram
 - IgnoreSchema=False za veze s postavljenim atributom Nested=true podatke zapisuje hijerarhijski
- ☐ InferXMLSchema izlučuje shemu iz strukture XML podataka
 - InferXMLSchema(stream) // file, TextReader ili XmlReader
- ☐ GetXMLSchema, GetXML string sheme odnosno podataka

Učitavanje XML sheme i podataka

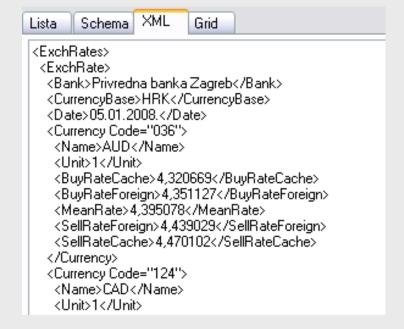
□ Primjer: □ Datoteke \ TecajnaLista

```
XmlDataDocument xmlLista = new XmlDataDocument();
xmlLista.DataSet.ReadXml(imeDatoteke, XmlReadMode.InferSchema);

textBoxXMLSchema.Text = xmlLista.DataSet.GetXmlSchema();
textBoxXML.Text = xmlLista.DataSet.GetXml();

dataGridView1.DataSource = xmlLista.DataSet;
dataGridView1.DataMember = xmlLista.DataSet.Tables[1].TableName;
```

```
Schema XML
                           Grid
Lista
<?xml version="1.0" encoding="utf-16"?>
<xs:schema id="ExchRates" xmlns="" xmlns:xs="http://www.</p>
 <xs:element name="ExchRates" msdata:IsDataSet="true" r</p>
  <xs:complexType>
    <xs:choice minOccurs="0" maxOccurs="unbounded">
     <xs:element name="ExchRate">
      <xs:complexType>
       <xs:sequence>
        <xs:element name="Bank" type="xs:string" minOccu</p>
         <xs:element name="CurrencyBase" type="xs:string"</p>
         <xs:element name="Date" type="xs:string" minOccu</p>
         <xs:element name="Currency" min0ccurs="0" max0</p>
          <xs:complexType>
           <xs:seguence>
            <xs:element name="Name" type="xs:string" min!</p>
            ∠vs;element name="Unit" tune="vs;string" minΩr
```


Zapisivanje XML sheme i podataka

□ Primjer: □ Datoteke \ TecajnaLista

```
private void buttonSpremi_Click(object sender, EventArgs e)
{
    ((DataSet) dataGridView1.DataSource).WriteXml(
        @"c:\projects\tecajna_xsd.xml", XmlWriteMode.WriteSchema);
    ((DataSet) dataGridView1.DataSource).WriteXml(
        @"c:\projects\tecajna.xml", XmlWriteMode.IgnoreSchema);
    MessageBox.Show(@"c:\projects\tecajna.* Ok");
}
```


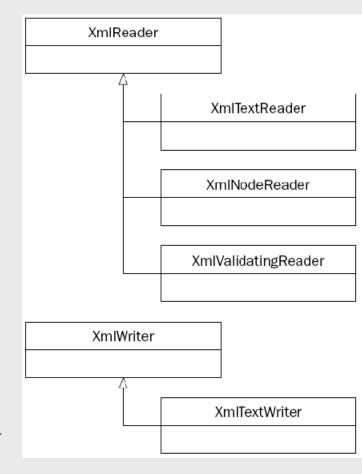
Razredi XmlReader i XmlWriter

□ XmlReader

- apstraktni razred za čitanje XML,
- forward-only, non-cached XML stream reader
- svojstva
 - Value: vrijednost čvora
 - NodeType: tip čvora
 - HasValue: oznaka da čvor ima vrijednost
 - LocalName: naziv čvora bez prefiksa
 - ReadState: Closed, EndOfFile, Error, ...

□ XMLWriter

- apstraktni razred za pisanje XML
- forward-only, non-cached XML stream writer
- svojstva
 - WriteState: Attribute, Content, Element, ...
 - · XmlLang: vraća aktualni xml:lang
 - XmlSpace: vraća aktualni xml:space
- ☐ XmlTextReader izveden iz XMLReader
 - postupci: Read, MoveToElement, ReadString
- □ XmlTextWriter izveden iz XMLReader
 - postupci: WriteDocType, WriteComment, WriteName

Primjer zasebnog učitavanja sheme i podataka

☐ Primjer za XMLReader i XMLDataDocument.Load

```
// Create an XmlDataDocument.
XmlDataDocument doc = new XmlDataDocument();

// Load the schema file.
doc.DataSet.ReadXmlSchema("tecajna.xsd");

// Load the XML data.
XmlTextReader reader = new XmlTextReader("tecajna.xml");
reader.MoveToContent(); // Moves the reader to the root node.
doc.Load(reader);
```


Serijalizacija

Serijalizacija

- Serialization proces zapisivanja stanja objekata na medij pohrane
- □ Binarna serijalizacija
 - naziv klase, javna i privatna polja objekta te assembij koji sadrži klasu budu konvertirani u tok bajtova (stream)
 - Razred *BinaryFormatter* postupci:
 - public void Serialize(Stream serializationStream, object graph);
 - public object Deserialize(Stream serializationStream);
- ☐ XML serijalizacija
 - samo javna polja i svojstva budu serijalizirani u XML formatu
 - Razred XmlSerializer postupci:
 - public void Serialize(TextWriter textWriter, object o);
 - public object Deserialize(TextReader textReader);

Primjer razreda koji se serijaliziraju

- ☐ Primjer: ☐ Datoteke \ Serialize razredi
 - serijaliziramo kolekciju trokuta definiranih s po 3 točke
- Atribut Serializable određuje da klasa može biti serijalizirana
- ☐ Sučelje *ISerializable* omogućuje objektu kontrolirati serijalizaciju

```
[Serializable()] // točka definirana s 2 koordinate public class XYPoint
```

: System.Runtime.Serialization.ISerializable

```
[Serializable()] // trokut definiran s 3 točke public class Triangle
```

```
[Serializable()] // kolekcija trokuta
public class TriangleCollection
  : System.Collections.CollectionBase
```


Primjer binarne serijalizacije

☐ Primjer: ☐ Datoteke \ Serialize - Form

```
private void saveBinary Click(object sender, System. EventArgs e)
  System.IO.Stream stream = new System.IO.FileStream(
                   binaryFile, System.IO.FileMode.Create);
  BinaryFormatter binary = new BinaryFormatter();
  binary.Serialize(stream, triangles);
  stream.Close();
private void loadBinary Click(object sender, System. EventArgs e)
  System.IO.Stream stream = new System.IO.FileStream(
                   binaryFile, System. IO. FileMode. Open);
  BinaryFormatter binary = new BinaryFormatter();
  triangles = (TriangleCollection)binary.Deserialize(stream);
  stream.Close();
```


Primjer XML serijalizacije

☐ Primjer: ☐ Datoteke \ Serialize - Form

```
private void saveXML Click(object sender, System.EventArgs e)
  System.IO.TextWriter writer =
    new System.IStreamWriter(xmlFile);
  XmlSerializer xmlSerial =
    new XmlSerializer (typeof (TriangleCollection));
  xmlSerial.Serialize(writer, triangles);
  writer.Close();
private void loadXML Click(object sender, System.EventArgs e)
  System.IO.TextReader reader =
    new System. IO. StreamReader (xmlFile);
  XmlSerializer xmlSerial =
    new XmlSerializer(typeof(TriangleCollection));
  triangles =
    (TriangleCollection) xmlSerial.Deserialize(reader);
  reader.Close();
```

Postupci objekta korišteni pri (de)serijalizaciji

☐ Primjer: ☐ Datoteke \ Serialize - XYpoint

```
public void GetObjectData( // poziva se pri serijalizaciji
  System.Runtime.Serialization.SerializationInfo info,
  System.Runtime.Serialization.StreamingContext context)
  info.AddValue("X", x);
  info.AddValue("Y", y);
public XYPoint( // konstruktor pri deserijalizaciji
  System.Runtime.Serialization.SerializationInfo info,
  System.Runtime.Serialization.StreamingContext context)
  x = info.GetInt32("X");
  y = info.GetInt32("Y");
```


Reference

- ☐ C# School Book Free ebook
 - http://www.programmersheaven.com/2/CSharpBook
- http://www.w3.org/XML/
- http://www.w3schools.com/xml/
- http://msdn.microsoft.com/xml/
- http://www.xml.com/
- □ http://www.xmlfiles.com/xml/